
HISTORIA

4 - 6

ÖVNINGSBOK

C
A
P
E
N
S
I
S

MICHAEL ENGSTRÖM
JAN WIKLUND

STENÅLDERN

1. **G** I Norden fanns det ett område där det inte fanns människor för 9 000 år sedan. Vilket?

2. **G** Vilka växter åt människor i Norden under jägarstenåldern?

3. **G** Vilken typ av sten användes för att tillverka knivar under stenåldern?

4. **G** Hur bodde människorna under jägarstenåldern?

5. **G** Varför flyttade människorna under året?

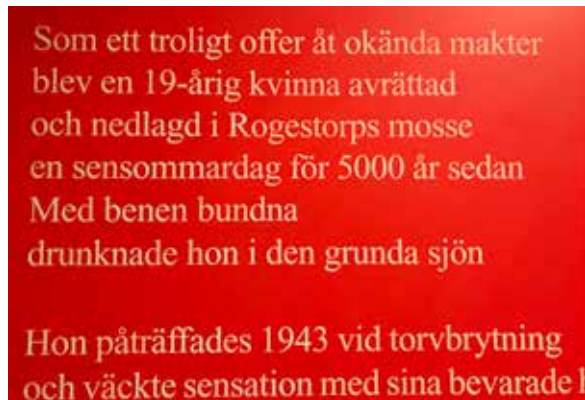
6. **G** Vilka tamdjur fanns i Norden under bondestenåldern?

7. **G** Varför kunde människorna bo i byar under bondestenåldern?

8. **G** Vilka material användes för att bygga långhus?

9. **G** För hur länge sedan dog Hallonflickan? Ringa in rätt svar.

1. På röd skylt från Falbygdens museum står det för 5 000 år sedan.

- X. I en pärm på Falbygdens museum står det 5 700 år sedan.

Analysen visar att hon inte är född och uppvuxen här på Falbygden. Hon kommer troligtvis från Skåne.

Ny datering

Den nya dateringen (C14) visar att Hallonflickan levde 700 år tidigare än vad vi trott, det vill säga 3700 f.Kr.

2. I tv-programmet *De första svenskarna* från år 2019 sägs det att hon dog för 6 000 år sedan.

BRONSÅLDERN

1. **G** Vad är brons?

2. **G** Vad tillverkades av bronset?

3. **G** Vilka varor hade handelsmän med sig till Norden?

4. **G** På vilket sätt var klimatet bra för människorna under bronsåldern?

5. **G** Av vem styrdes byarna under bronsåldern?

6. **G** I vilket land hittades solvagnen?

Grundbok s. 14

JÄRNÅLDERN

1. **G** Varifrån hämtades järnet som användes för att tillverka redskap under järnåldern?

2. **G** Varför började människorna använda järn i stället för brons?

a) _____

b) _____

3. **G** Hur förändrades klimatet i Norden under järnåldern?

4. **G** Vilka bodde i långhusen under vintrarna?

5. **G** Vad var den vanligaste maten under järnåldern?

6. **G** I vilken del av Sverige började människor tämja renar?

FÖRÄNDRINGAR EFTER KRISTENDOMENS INFÖRANDE

1. **G** Vad kunde hända med personer som inte levde så som kyrkan sa?

2. **G** Hur ändrades lagarna i Norden efter kristendomens införande?

3. **G** Hur förändrades livet för trälarna under 1300-talet?

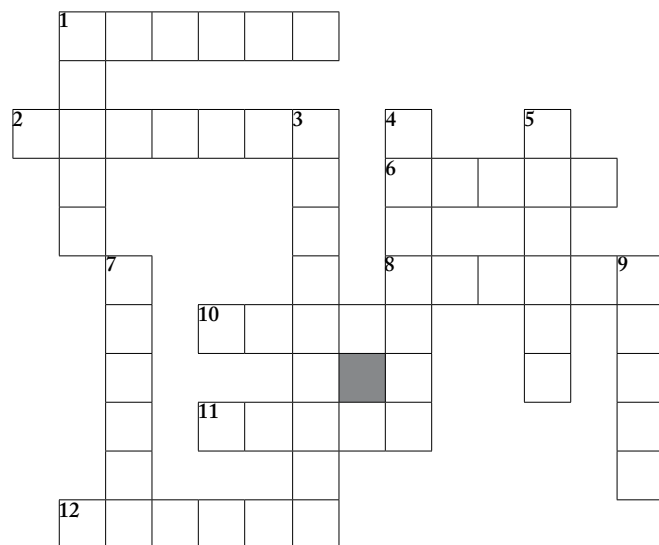

De första kyrkorna var små och enkelt byggda. Granhults kyrka, Småland, byggdes i början av 1200-talet.

4. **G** Varför ville regenterna samarbeta med kyrkan?

Grundbok s. 41

KORSORD KRISTENDOMENS INFÖRANDE

VÄGRÄTT

1. Män som lever i kloster
2. Förbjöds under 1300-talet
6. Bibelspråk
8. Området runt en kyrka
10. Område runt en domkyrka
11. Danskar
12. Kristen missionär

LODRÄTT

1. Växt som munkar och nunnor tog med till Norden
3. Sprider en religion
4. Här bodde munkar och nunnor
5. Styr en domkyrka
7. Anses ha levt mycket nära Gud
9. Kvinna boende i kloster

DIAGNOS KRISTENDOMENS INFÖRANDE I NORDEN

1. Vad hette en av de första missionärerna som kom till Sverige?

- Olof
 Ansgar
 Birk

2. Vad hette kungen som "gjorde alla daner kristna"?

- Harald Rödtunga
 Harald Blåtand
 Harald Långöra

3. Vilket språk var Bibeln skriven på under medeltiden?

- Danska
 Engelska
 Latin

4. Vem bestämmer vilka som får kallas för helgon?

- Påven
 Drottningen
 Biskopen

5. Vad är en missionär?

6. Varför tog det lång tid innan alla svenskar blev kristna?

7. Ge två exempel på nya kunskaper som munkar och nunnor tog med sig till Sverige via klostren?

a) _____

b) _____

8. Vad kallas kvinnorna och männen som lever i ett kloster?

Kvinnor _____

Män _____

9. Vad lärde sig barnen i en klosterskola?

10. Hur förändrades lagarna i Sverige efter kristendomens införande?

11. Varför ville regenterna samarbeta med kyrkan?

12. Vilken uppgift ansåg sig Heliga Birgitta ha fått av Gud?

HISTORISKA KÄLLOR DEL 2

1. **G** Vad gör en historiker när han/hon arbetar källkritiskt?

2. **G** Vilka fyra frågor ställer en historiker för att undersöka om en källa är trovärdig?

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

3. **G** Vad är en

a) primärkälla? _____

b) sekundärkälla? _____

4. **D** Varför finns det falska historiska källor?

5. **D** Tror du att allt som står i grundboken stämmer? Tänk dig att ni upptäcker faktafel i grundboken. Ska någon berätta det för bokförlaget?

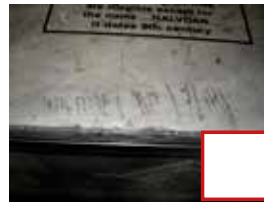
6. **Ö** Skriv in P (primärkälla) eller S (sekundärkälla) i bildernas rutor.

Hundskelett från Sveriges äldsta kända hundgrav vid Hornborgasjön, Västergötland.

Bronsåldersröse.

Vikingaklotter i Istanbul av Are eller Arne från 1000-talet.

En stenåldersgrav på ett museum.

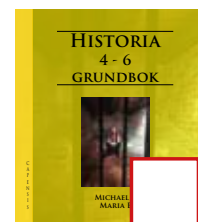
Ett handskrivet kontrakt.

En teckning gjord år 2019 som visar hur det var på 1800-talet.

En tecknad film om stenåldern.

En lärobok i historia.

LEVNADSVILLKOR PÅ 1800-TALET

1. **D** Läs texten om Petter Olssons kontrakt
- Vad betyder "på egen kost"?
 - Petters fru nämns inte vid namn i kontraktet utan kallas Petter Olssons hustru. Varför är kontraktet bara skrivet med Petter och inte med hans fru?
 - Vilka hushållssysslor tror du att Petters fru skulle hjälpa till med?

2. **G** Läs texten Trångt i städerna.

- Hur många bodde i rummet? _____
- Hur många barn hade familjen? _____
- Hur många sängar fanns det? _____

3. **U** Ställ två egna frågor till texten "trångt i städerna".

Grundbok s. 103

MORDET PÅ GUSTAV III

1. **G** Vilka källor har historiker använt för att ta reda på vad som hände när Gustav III mördades?

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

2. **G** Vad ville personen som skrev varningsbrevet att kungen skulle göra?

3. **D** Varför skrevs brevet på franska?

4. **Ö** Vilken typ av historisk källa är sakerna på bilden? Ringa in två av de fyra alternativen nedan.

Primärkälla Sekundärkälla

Berättande källa Kvarleva

5. **D** Visar något i Ankarströms bekännelse att han ångrade vad han hade gjort?

6. **G** Vilka straff fick Ankarström?

a) _____

b) _____

c) _____

7. **D** Ett av Ankarströms straff var att "jämte förlust av gods och ära". Vad betyder det?

VARANNAN DAMERAS?

1. **G** Hur många namngivna kvinnor finns det i grundboken?

2. **G** Hur många namngivna män finns det i grundboken?

3. **G** Ringa in hur många procent av de namngivna personerna i grundboken som är kvinnor.

5 % 17 % 25 % 34 % 50 % 63 %

4. **U** Har din lärare någon annan historiebok för mellanstadiet? Om ja, dela upp den boken i lika stora delar i klassen och undersök den.

- a) Hur många namngivna kvinnor finns i boken?

- b) Hur många namngivna män finns i boken?

5. **U** I en undersökning från år 2016 fanns det en lärobok i historia med 7,5 % namngivna kvinnor. Det ansåg flera experter vara för få. Vad ska göras?

- ◇ Lärarna ska sluta köpa boken.
- ◇ Skolverket ska tala om för bokförlaget att det är fel att ge ut sådana böcker.
- ◇ Eleverna ska mejla till bokförlaget och be dem skärpa sig.
- ◇ Ingenting.
- ◇ Eget förslag.

6. **U** Vilka påståenden håller du med om?

- ◇ Det ska vara varannan damernas, det vill säga hälften kvinnor och hälften män, i en lärobok i historia.
- ◇ Det är författarna som helt och hållet själva bestämmer hur många namngivna kvinnor det ska finnas i en lärobok.
- ◇ Skolverket ska bestämma hur många namngivna män och kvinnor det ska finnas i en lärobok.
- ◇ Historieböcker ska namnge de personer som har påverkat historien mest.
- ◇ Det ska vara fler sidor i historieböckerna så att det finns plats för fler kvinnor i dem.
- ◇ Varannan person som skriver läroböcker i historia ska vara en kvinna.

7. **U** Välj en historisk kvinna, till exempel från sidan 142 i grundboken, som levde före 1850-talet. Ta reda på mer om henne. Berätta för dina klasskamrater vad du har kommit fram till.

8. **I** Vilka av följande personer var kvinnor? Vilket var deras riktiga namn? Varför blev de dömda till fängelse?

a) Vilhelm Edstedt. Han/hon gifte sig med en kvinna och var soldat i svenska armen i tio år under 1700-talet. Han/hon dömdes till en månads fängelse.

b) Lasse-Maja. Han/hon levde som tjuv i början av 1800-talet, ibland klädd i kvinnokläder och ibland i manskläder. Han/hon satt 26 år i fängelse.